

IN MEMORIAM
Akadeemik Mihkel Veiderma
27.12.1929–25.10.2018

Mihkel Veiderma sündis 27. detsembril 1929. aastal Tallinnas koolidirektori ning riigi- ja haridustegelase Aleksander Veiderma peres viienda lapsena. Seetõttu möödus tema lapsepõlv koolikeskkonnas – Tütarlaste Kommertsgümnaasiumis, kus asus perekonna ametikorter. Õpinguid alustas Mihkel Veiderma J. Westholmi Gümnaasiumis, kuid lõpetas 1948. aastal Tallinna Reaalkooli. Edasiõppimisel kaalus ta ka humanitaaraineid Tartu Ülikoolis, kuid otsustas siiski keemia kasuks ning 1953. aastal lõpetas Tallinna Tehnikaülikooli anorgaaniliste ainete tehnoloogia erialal. 1965. aastal kaitses Mihkel Veiderma Moskvaa Väetiste ja Insektofungitsiidide Teaduslikus Instituudis kandidaativäitekirja „Fosfaatide omadused ja hüdrotermiline töötlus“ ning 1972. aastal samas doktoriväitekirja „Obolus-fosforiidide fosforväetisteks ja söödafosfaatideks töötlemise uurimine“. Samal aastal omistati talle professori kutse. Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks valiti Mihkel Veiderma 1975. aastal.

Pärast õpinguid töötas Mihkel Veiderma seitse aastat Maardu Keemiakombinaadis, aastatel 1956–1960 peainsenerina. Seejärel avanes tal võimalus asuda tööle Tallinna Tehnikaülikoolis, algul dotsendina keemilise tehnoloogia kateedris (1961–1971), hiljem professori ja anorgaanilise ja analüütilise keemia kateedri juhatajana (1972–1997). Aastatel 1965–1992 oli ta ühtlasi mineraalväetiste laboratooriumi teaduslik juhendaja ning 1978–1983 keemiateaduskonna dekaan. Alates 1997. aastast oli ta emeritprofessor. Aktiivselt tegev oli Mihkel Veiderma ka akadeemias, olles aastatel 1988–1999 asepresident, 1999–2004 peasekretär ning 2004–2009 juhatuse liige. Ajavahemikus 1992–1994 töötas ta Vabariigi Presidendi Kantselei direktorina.

Mihkel Veiderma uurimistöo peasuunad olid anorgaaniliste fosforühendite keemia ja tehnoloogia, peamiselt looduslike ja sünteetiliste apatiitide koostis, struktuur ja omadused ning reaktsioonid, faasisiirded ja termilised protsessid fosfaate sisaldavates süsteemides. Tema tähelepanu pälvisid uued tehnoloogiad ja kasutusvalad, tööstusheitmete kahjutustamine ja

kasutamine. Pikaajalise akadeemia energeetikanõukogu esimehena tegeles ta fosforiidi ja põlevkivi kasutamise ja energeetika sõlmprobleemidega.

Mihkel Veiderma autorlusel või kaasautorlusel on ilmunud ligi 250 teadusartiklit, ta on 11 raamatu või artiklikogumiku autor, koostaja või toimetaja ja 12 autoritunnistuse kaasautor. Tema juhendamisel on kaitstud 14 doktoritööd. Akadeemilistest ja kutsealastest tunnustustest hindas ta ise kõrgemalt K. E. von Baeri ja P. Kogermani nimelisi medaleid, samuti Eesti Keemia Seltsi ja Loodusuurijate Seltsi auliikmeks ning Soome Tehnikateaduste Akadeemia välisliikmeks, Soome Keemiaseltsi kirjavahetajaliikmeks ning Läti Teaduste Akadeemia audoktoriks valimist. Ta on olnud Vabariigi Presidendi akadeemilise nõukogu, Eesti Teadusfondi nõukogu, Säästva Arengu Komisjoni ja Soome-Eesti energeetikaalase koostöökomisjoni liige.

1998. aastal autasustati Mihkel Veidermad Valgetähe III klassi teenetemärgiga, 2001. aastal sai ta Baltimaade akadeemiate medali kauaaegse töö eest akadeemiatevahelise koostöö edendamisel ning 2006. aastal Eesti Vabariigi teaduspreemia pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest.

Erakordselt laia silmaringiga inimesena oli Mihkel Veiderma huvialadeks põhitöö kõrval Eesti teaduse ja hariduse ajalugu, XX sajandi poliitika, teater ja muusika.

Mihkel Veiderma ärasaatmine Tallinna toomkirikust on neljapäeval, 1. novembril kell 14.